

مؤسسه شیعه‌شناسی

گزارشی از مطالعات

اسلام‌شناسی و شیعه‌شناسی در دانشگاه جرج تاون

- نام کشور: ایالت متحده آمریکا
- آدرس پایگاه اینترنتی: www.georgetown.edu
- آدرس پست الکترونیک: webmaster@georgetown.edu

- بخش اسلام‌شناسی دارد: بلی خیر
- مطالعات شیعه‌شناختی دارد: بلی خیر
- دوره‌های آموزشی دارد: بلی خیر
- بخش آموزشی در چه مقطعی است:
- کارشناسی کارشناسی ارشد دکترا غیره
- بخش پژوهشی دارد: بلی خیر
- مجله دارد: بلی خیر
- کنفرانس، سمینار و کارگاه تحقیق دارد: بلی خیر

اساتید و محققان برجسته: پرفسور جان اسپوزیتو، یوون حداد، دانیل برومبرگ، میثم الفروغی، لاما ابو عده، ترنس فاریاس، جان اوبرت وول

■ مواد درسی دوره‌های آموزش و سطوح آنها:

- ۱- **روشنفکران معاصر اسلامی:** مدرس: پرفسور اوبرت وول، شماره درس: ۴۱۱، این واحد درسی به نقش و تأثیر روشنفکران اسلامی بر تاریخ معاصر و مدرن پرداخته و متفکران فعال که افکار سیاسی و مذهبی دنیای اسلام را در اواخر قرن بیستم و اوایل قرن بیست و یکم دستخوش تحول کرده‌اند را معرفی می‌نماید از جمله رشید فنوشتی از تونس، حسن الترابی از سودان، عبدالکریم سروش از ایران، انور ابراهیم از مالزی و عبدالرحمن وحید از اندونزی. آثار و زندگینامه این افراد محور اساسی مطالعات درس به شمار می‌رود.
- ۲- **انتلاف و اختلاف: مسیحیت و اسلام در دوران میانه:** مدرس: استاد کاپا، شماره درس: ۳۵۹، بررسی تاریخی و اعتقادی روابط این دو دین در تاریخ فرهنگی غرب در طول دوره میانه با لحاظ انتلاف و اختلافات موجود در قلمرو هنر، ادبیات، فلسفه، الهیات و... مدنظر است.
- ۳- **مطالعه اسلام و روابط مسلمانان و مسیحیان:** مدرس: استاد حداد، شماره درس: ۳۸۴، درآمدی بر مطالعات تاریخی و اعتقادی اسلام (قرآن، رسول، حقوق و الهیات) و بررسی مواجهات تاریخی و اعتقادی مسلمانان و مسیحیان و تأثیر این روابط در گذشته و حال.
- ۴- **اسلام و سیاست:** مدرس: جان اسپوزیتو، شماره درس: ۳۹۳، مطالعه احیای اسلام در عصر حاضر در رابطه با سیاست مسلمانان، دلایل و مسائل آن و نقش اسلام در تحولات سیاسی - اجتماعی و روابط بین‌الملل محور اصلی درس به شمار می‌رود که در طول درس کشورهایمانند ایران، مصر، لیبی، الجزایر، تونس و پاکستان مورد تحلیل و ارزیابی قرار می‌گیرند.
- ۵- **جوامع مسلمانان در غرب:** مدرس: استاد حداد، شماره درس: ۴۲۶، این درس به بررسی شکل‌گیری و رشد جوامع اسلامی در آمریکای شمالی و اروپا می‌پردازد و پویایی توسعه این جوامع در غرب و ایجاد ابعاد اقلیتی مسلمانان، چالش‌های موجود و نقش مسلمانان را به‌بوته ارزیابی می‌گذارد.
- ۶- **اعمال و افکار مذهبی اسلام:** مدرس: استاد الفروغی، شماره درس: ۵۰، ابعاد مختلف اسلام از حیث مذهبی، فرهنگی و تمدنی آن مورد بحث است که بعد از این موارد به اعتقادات اساسی، اخلاقی، حقوق، فقه، خانواده، اجتماع، ساختارهای سیاسی، فلسفه، عرفان و هنر پرداخته می‌شود و بعضی از مسائل معاصر در این راستا در دنیای مدرن مسلمین مرور می‌شود.
- ۷- **توسعه اعتقادات اسلامی:** مدرس: استاد حداد، شماره درس: ۱۴۴، بررسی مفاهیم اعتقادی اساسی در اسلام و تکامل آنها در شاخه‌های مختلف کلام، فقه و فلسفه به همراه مفاهیمی از جمله خدا و ماهیت آن، ذات و جوهر، معروف و منکر، گناه و غیره.
- ۸- **محمد و ظهور اسلام:** مدرس: پرفسور فوس، شماره درس: ۳۶۵، بررسی تاریخی خاور نزدیک و جهان اسلام از سال ۶۰۰ تا ۹۰۰، در زمان حضرت رسول، شکل‌گیری و ماهیت خلفا، بنی امیه و تسلط بر خاورمیانه، ایران، آفریقای شمالی، شیعه و سایر جنبش‌های معارض، اقدامات سیاسی و فرهنگی بنی عباس و دلایل سقوط از جمله محورهای درس محسوب می‌شوند.

- ۹- **تصویر حوا:** زنان در هنرهای یهودیت، مسیحیت و اسلام: تعریف، نقش و ظهور زنان در عرصه هنری مکاتب الهی.
- ۱۰- **از آسیای میانه تا ترکیه:** امپراطوری دوره میانه اسلام: مدرس: پرفسور آگستون، گسترش اسلام در آسیای مرکزی، ایران و روسیه جنوبی از حیث جغرافیا و حکومت چنگیز خان و... محور درس به شمار می‌روند.
- ۱۱- **مدرنیسم اسلامی:** این درس به بسط تلاش‌ها برای ایجاد ترکیبی از عقلانیت و ترکیب اسلام مدرن پرداخته و دیدگاه روشنفکران را از ابتدا از قبیل افغانی و عبده تا عالمان قرن بیستم مانند اقبال و فضل الرحمن در ارتباط با مدرنیسم اسلامی مطرح می‌نماید.
- ۱۲- **اسلام و غرب:** ۱۹۱۴-۱۵۰۰: مدرس: آگستون، خشونت و دیپلماسی بین امپراطوری اسلامی (عثمان، صفویه و مغول) و مخالفانشان (اسپانیا و امپراطوری روسیه) را مورد بررسی قرار داده و ایدئولوژی و اعمال و تجاوزات هر کدام از اقوام مختلف را در طول تاریخ در جنگ‌ها و جهادهای مختلف ارزیابی می‌کند.
- ۱۳- **افکار انقلابی در اسلام:** مدرس: پرفسور حداد، تحلیل تاریخ فعالیت‌های انقلابی در اسلام و تعامل بین مباحث اسلامی از زمان حضرت رسول تا عصر حاضر با اشاره به جنبش‌هایی از قبیل عباسیون، اخوان الصفا، جهاد فلانی در صحرائی آفریقا، انقلاب مهدی در سودان، حزب برادران مسلمان مصر، حماس، و تحریر در فلسطین و حزب الله در لبنان.
- ۱۴- **جن و فرشتگان در فرهنگ اسلامی:** مدرس: پرفسور الزین، اهداف این درس عبارتند از: الف) تعریف و توضیح مفهوم جن و فرشته در اسلام برگرفته از قرآن و حدیث، ب) بررسی رمان‌ها و اعتقادات ادبیاتی در مورد جن و فرشته، ج) تفسیر عرفانی، د) مبحث تطبیقی دیدگاه اسلام با سایر ادیان. ساختار و چگونگی این درس به صورت تفصیلی در جزوه اصلی توضیح داده شده است.
- ۱۵- **اسلام و دنیای عرب:** مطالعه قرآن، حدیث، حقوق و تفاسیر معاصر مسلمانان با تأکید بر مسائل اجتماعی-سیاسی اعراب.
- ۱۶- **حقوق اسلامی:** مدرس: پرفسور متار، اگرچه سیستم حقوقی آمریکا سکولار است اما حقوق اسلامی یک ماهیت مذهبی دارد. این درس به منابع و متون حقوقی اسلام اشاره داشته و بحث کیفر و مجازات را از دید اسلام بررسی می‌کند و سیستم بانکی، دارایی، مجازات، ازدواج و طلاق، و غیره را در حقوق اسلامی ارزیابی می‌نماید.

■ نام موضوعات و پروژه‌های تحقیقی:

۱. **اسلام: مقاله‌ای بر شواهد و تاریخ فرهنگی:** نویسنده: الف. پروگلر، شامل ابعاد سیاسی، اقتصادی و فرهنگی اسلام در هشت فصل که تحت ۳ عنوان اسلام و تمدن غرب، اسلام و تاریخ سیاهان و اسلام و موسیقی به رشته تحریر درآمده است. در این مقاله از مصاحبه‌ها و نظرات مردم آمریکا در زمینه‌های مختلف در رابطه با اسلام سؤال شده است.
۲. **پیوند افغان: افراطگرایی اسلامی در آسیای مرکزی:** نویسنده: شوان هوارد
۳. **اسلامی‌گری و چالش پلورالیسم:** نویسنده: یوان حداد، عقل عرفی پلورالیسم را به عنوان یک مفهوم مدرن نسبی می‌پذیرد. نویسنده در این کتاب پیرامون بحث پلورالیسم و دیدگاه اسلام و زمینه و مباحث فلسفی جاری در دنیای اسلام به طور کامل توضیح و تفسیر داده است.
۴. **نظر قرآن در مورد پلورالیسم دینی:** محقق: عبدالعزیز ساجدینا، در این نوشتار، محقق به نقل از قرآن از کثرت‌پذیری را به اسلام اطلاق می‌دهد.
۵. **اسلام: نویسنده:** نیل رابینسون، این کتاب برخلاف اغلب کتاب‌هایی از این دست، بر توسعه پایه‌های اسلام در دوره کلاسیک تأکید دارد و مشکلات فراوان از جمله برداشت غلط غرب از اسلام را به بررسی می‌گذارد.
۶. **بازآفرینی خمینی:** تلاش برای اصلاحات در ایران: نویسنده، دانیل برومبرگ، این تحقیق تفسیر روشنی از نزاع‌های عقیدتی است که در مسیر راه رئیس‌جمهور محمد خاتمی در راه اصلاحات سیاسی در ایران وجود دارد. در این کتاب اشاره روشنی به مباحث انقلاب، تحولات، تغییرات و اصلاحات شده و دیدگاه و پیش‌بینی آینده ایران نیز مورد تحقیق قرار گرفته است.

■ نام اساتید محققان و آدرس آنها:

۱. **پرفسور جان اسپوزیتو:** استاد دانشگاه و مدیر مرکز تقریب اسلام و مسیحیت، وی در بخش‌های مختلف رسانه‌ای، دانشگاه‌ها و مؤسسات اسلامی فعالیت می‌کند و معاون مرکز مطالعات اسلام و دموکراسی است. ایشان سردبیر ۴ جلد از دایره‌المعارف آکسفورد و دنیای اسلام مدرن و تاریخ اسلام آکسفورد است و دارای بیش از ۲۵ عنوان کتاب از جمله، تهدید اسلامی: واقعیت یا رؤیا؟! اسلام: صراط مستقیم؛ اسلام و سیاست؛ اسلام و دموکراسی و سازندگان اسلام مدرن؛ اسلام سیاسی: تندروی انقلابی یا اصلاحات؟! اسلام و سکولاریسم در خاورمیانه؛ انقلاب ایران: تأثیر جهانی، اسلام، جنسیت و زن در حقوق خانواده اسلام و... کتاب‌ها و مقالات اسپوزیتو به زبان‌های مختلف دنیا از جمله عربی، فارسی، اردو، اندونزیایی، ترکی، ژاپنی، چینی و زبان‌های اروپایی ترجمه و منتشر شده است. وی مصاحبه‌ها و گزارشاتی در مجله وال استریت، نیویورک تایمز، واشنگتن پست، سی‌ان‌ان، ای‌بی‌سی، بی‌بی‌سی و روزنامه‌ها و مجلات و رسانه‌های اروپا، آسیا و خاورمیانه دارد. وی هم‌اکنون به همراه همسرش دکتر ژانت اسپوزیتو در واشنگتن زندگی می‌کند. تفصیل آثار و منشورات وی در جزوه اصلی آمده است.
۲. **جان اوپرت وول:** استاد تاریخ اسلام، رئیس سابق بخش مطالعات خاورمیانه دانشگاه آمریکایی شمالی، دارای مدال افتخار ریاست جمهوری از رییس جمهور مصر، حسنی مبارک به خاطر تحقیق و پژوهش‌های متعدد در باب اسلام، و دارای آثار متعددی از جمله اسلام و دموکراسی (مشترکاً با جان اسپوزیتو)، احیا و اصلاح اسلام در قرن هیجدهم، اسلام: تداوم و تحول در جهان مدرن و... وی در دانشگاه جرج تاون از سال ۱۹۹۵ مشغول تدریس و فعالیت است.
۳. **یوون حداد:** استاد تاریخ اسلام و روابط مسیحیت و اسلام، وی آثار برگزیده‌ای در رابطه با اسلام دارد از جمله مسلمانان در جاده آمریکایی شدن (به همراه پرفسور اسپوزیتو، مسلمانان آمریکا، ارزش‌های اسلام در ایالت متحده و... واحدهای درسی که ایشان در دانشگاه تدریس می‌کنند در قسمت اول توضیح داده شده است.
۴. **دانیل برومبرگ:** وی استاد علوم سیاسی و حکومت داری است و دارای تخصص ویژه در رابطه با مسائل ایران و خاورمیانه است و سفرهای متعددی به این مناطق داشته است. آخرین اثر وی در رابطه با ایران است که شرح آن در بخش آثار تحقیقی به آن اشاره شده است. تلفن: ۲۲۷۴-۶۷۸ (۲۰۲)
۵. **میثم الفروغی:** استاد میهمان الهیات، دارای دکترا از دانشگاه تمپل. ایشان مدرس درس اعمال و افکار مذهبی اسلام در دانشگاه جرج تاون است.
۶. **لاما ابوعده:** استادیار حقوق، دکترا از هاروارد، قبل از ورود به دانشگاه جرج تاون، در دانشگاه استانفورد و هاروارد تدریس داشته‌اند و سابقه تدریس در برنامه‌های حقوق اسلام دارند. وی آثار و مقالاتی در رابطه با فمینیسم و اسلام دارد و آخرین اثر وی «به روزآوری حقوق اسلامی خانواده» نام دارد.
۷. **ترنس فاریاس:** دکترای جامعه‌شناسی اسلامی از دانشگاه مسلمانان الیجار و عضو انجمن مطالعات اسلامی در رابطه با تقریب گفتگوی مسلمانان- مسیحیان در هند و استاد اسلام در بسیاری از دانشگاه‌ها و مؤسسات هندوستان و محقق در رابطه با اسلام و رابطه اسلام و مسیحیت.

■ برنامه‌های کنفرانس - سمینار و کارگاه تحقیق:

۱. **امید برای رابطه اسلام و مسیحیت:** زمان: سه شنبه، ۲ مه ۲۰۰۲، ساعت ۲۰، مکان: واشنگتن، دانشگاه جرج تاون، مرکز فرهنگی بان، ورود برای عموم آزاد است، شرکت کنندگان در این میزگرد، مسؤول جلسه، پرفسور جان اسپوزیتو، و با شرکت یوون حداد، توماس مایکل، و علی مزروعی، برای اطلاعات بیشتر با پست الکترونیک wtc@gusun.georgetown.edu تماس حاصل کنید. این میزگرد بعد از واقعه ۲۰ شهریور و در رابطه با مسأله برخورد تمدن‌ها، و برای جوابگویی به سؤالات زیر برگزار می‌شود: آیا مسیحیان غرب واقعاً با اسلام مخالف هستند؟ نتیجه بیش از ۳۰ سال گفتگوی مسلمانان و کاتولیک چیست؟ رابطه درست مسیحیان و مسلمانان چگونه باید باشد؟ در حال حاضر این رابطه در سراسر این دنیا چگونه است؟ دورنمای این رابطه در دهه آینده چگونه خواهد بود؟ شایان ذکر است که آقای توماس مایکل دکترای ادبیات عرب و اسلام از دانشگاه شیکاگو است و در کشورهای ترکیه، اندونزی و فیلیپین تدریس می‌کنند. آقای علی مزروعی از کنیا و استاد انسان‌شناسی از دانشگاه نیویورک هستند.

۲. **مسلمانان آمریکا: جامعه‌ای در دوراهی:** سخنرانان: جان اسپوزیتو، سلیمان نیانگ از دانشگاه هوارد، و یوون حداد، زمان: ۲۳ آوریل ۲۰۰۲ ساعت ۹ صبح لغایت ۱۹، دارای چند بخش به همراه پذیرایی و برنامه‌های مختلف، مکان: مرکز کنفرانس‌های دانشگاه جرج تاون، برگزارکننده: مرکز تقریب مذاهب، این سمینار در رابطه با زندگی مسلمانان آمریکا، وضعیت عمومی، دموکراسی و پلورالیسم از دیدگاه اسلام و نقش مسلمانان آمریکا در پرکردن فاصله موجود بین ایالت متحده آمریکا و جهان اسلام می‌باشد.